

APTEEKKIEN ELÄKEKASSA
TOIMINTAKERTOMUS

2007

**TIIVISTELMÄ
TUNNUSLUVUISTA**

	2007	2006
Vakuutusmaksutulo, 1 000 €	49 037	45 530
Maksetut eläkkeet ja muut korvaukset, 1 000 € ¹⁾	45 299	41 101
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvo-in, 1 000 €	26 360	31 565
tuotto sitoutuneelle pääomalle, %	7,0	9,2
Liikevaihto, 1 000 €	85 404	71 714
Kokonaishoitokulut, 1 000 €	2 066	1 943
% liikevaihdosta	2,4	2,7
% TyEL-palkka- ja YEL-työtulosummasta ²⁾	0,6	0,6
Kokonaistulos, 1 000 €	9 795	15 237
Vastuuvelka, 1 000 €	373 520	334 959
Toimintapääoma, 1 000 €	103 990	94 971
% vastuuvasta ³⁾	33,9	33,9
suhteessa vakavaraisuusrajaan	2,5	2,7
Tasointuvastuu, 1 000 €	5 503	6 873
Eläkevarat, 1 000 € ⁴⁾	406 588	378 034
Tuloksen käyttö kannatusmaksujen alentamiseen (%) TyEL-palkkasummasta	0,4	0,5
TyEL-palkkasumma, 1 000 €	181 396	178 090
YEL-työtulosumma, 1 000 €	60 857	44 150
TyEL-vakuutuksenottajia	614	611
TyEL-vakuutettuja	7 569	7 401
YEL-vakuutuksenottajia	675	616
Eläkkeensaajia	4 544	4 485

1) Vastaa tuloslaskelman erää maksetut korvaukset

2) Hoitokulut ilman työkyvyn ylläpitotoiminnan hoitokuluja ja lakisääteisiä maksuja

3) Suhdeluku laskettu %:na vakavaraisuusrajan laskennassa käytetystä vastuuvasta

4) Vastuuvelka + arvostuserot

SISÄLTÖ

Yhteystiedot	3
Hallituksen puheenjohtajan tervehdys	4
Toimintapiiri	6
Hallinto	7
Hallinto ja riskienhallinta	8
Toimintaympäristö	9
Eläkkeet ja eläkevastuut	11
Vakuutusmaksut ja maksutaso	13
Sijoitustoiminta	14
Vakavaraisuus	18
Tuloslaskelma	19
Tase	20
Tuloslaskelman liitetiedot	22
Tilintarkastuskertomus	25
Vertailulukuja	27

Apteekkien Eläkekassa on perustettu vuonna 1864. Vuosi 2007 on eläkekassan 144. toimintavuosi. Apteekkien Eläkekassa vastaa Suomen yksityisapteekkien eläkevakuuttamisesta. Eläkekassa hoitaa sekä työntekijän eläkelain (TyEL) että yrittäjän eläkelain (YEL) mukaista vakuutustoimintaa. Lisäksi kassa vastaa yksityisapteekkien farmaseuttisen henkilöstön lisäeläketurvasta, joka on suljettu uusilta työntekijöiltä 31.12.2004.

Virallinen tasekirja on nähtävissä toimistossamme:
Kalevankatu 13, 00100 Helsinki.

APTEEKKIEN ELÄKEKASSA

Kalevankatu 13
00100 HELSINKI
Puhelin (09) 6126 270
Faksi (09) 6126 2710
Sähköposti: etunimi.sukunimi@aekassa.fi
www.aekassa.fi

HENKILÖSTÖ

Kari Joutsa, toimitusjohtaja	(09) 6126 2711
Tommi Mäkelä, sijoituspäällikkö	(09) 6126 2713

TALOUS

Varpu Hyvönen, talouspäällikkö	(09) 6126 2715
Virpi Kannas, talousassistentti	(09) 6126 2731
Susanna Kuhta, kirjanpitäjä	(09) 6126 2714

ELÄKEVAKUUTUKSET

Sirpa Moilanen, eläkepäällikkö	(09) 6126 2723
Susanna Jarsma, eläkekäsittelijä	(09) 6126 2721
Riitta Jokitie, vakuutusten hoitaja	(09) 6126 2734
Marja Poso, eläkekäsittelijä	(09) 6126 2741
Pirjo Tuohimaa, vakuutusten hoitaja	(09) 6126 2724
Eija Virtanen, eläkekäsittelijä	(09) 6126 2725

KIINTEISTÖT

Markku Holma, kiinteistöpäällikkö	(09) 6126 2732
Kirsti Heikkinen, isännöitsijä	(09) 6126 2733
Marja Loponen, asiakaspalvelusihteeri	(09) 6126 2719

Asuntojen vuokraus	(09) 6126 2719
	(09) 6126 2733

Vuoden 2007 taloudellinen toimintaympäristö oli kaksijakoinen. Alkuvuosi 2007 oli kansainvälisillä osakemarkkinoilla pääosin nousujohteinen vahvojen yritystulosten ja runsaiden yrityskauppojen tukemana. Vuoden toinen puolisko oli sen sijaan sijoittajille vaikea. Yhdysvalloista levinnyt luottokriisi sekä markkinoiden reagointi kasvaviin taloushuoliin päättivät pitkään jatkuneen nousukauden.

Eri markkinoiden väliset tuottoerot kasvoivat merkittävästi. Eurosijoittajalle muutenkin hankalan osakevuoden tuottoja söi euron vahvistuminen sekä suhteessa dollariin että jeniin. Parhaat tuotot kertyivät kehittyviltä markkinoilta erinomaisena jatkuneen talous- ja tuloskehityksen tukena. Myös Suomen markkinoiden noin kahdeksan prosentin tuottoa voidaan pitää hyvänä. Eurooppalaiset ja pohjoisamerikkalaiset osakkeet tarjosivat puolestaan varsin vaatimattoman tuoton, globaalien indeksien jäädessä jopa miinukselle. Korkosijoittaja sai parhaan tuoton rahamarkkinoilta.

Epävakaista olosuhteista huolimatta Apteekkien Eläkekassan tulos oli jälleen hyvä suhteessa kilpailijoihin. B-osaston sijoitusten vertailukelpoinen tuotto oli 7,4 prosenttia, mikä ylittää suurten eläkelaitosten tuotot selvästi. Virallinen, kirjanpitoikäntönnön muutoksen johdosta toteutunut 7,0 prosentin tuotto oli sekun-

hyvä. Vakavaraisuus oli tilivuoden päättyessä myös parempi kuin yhdelläkään eläkeyhtiöllä eli 33,9 prosenttia eläkevastuusta. Lisäeläketurvaa hoitavassa A-osastossa tuotto oli 5,0 prosenttia, mitä sitäkin voidaan pitää kohtuullisena.

Pääasiallinen syy hyviin tuottoihin oli myyjän kannalta erittäin hyvä kiinteistömarkkinatilanne. Eläkekassa realisoi merkittävän määrän kauan omistamiaan kiinteistöjä – sekä asuin- että toimitilakiinteistöjä. Markkinatilanteen lisäksi myyntipäätöksiä olivat tukemassa ennakoitavissa olevat tulevien vuosien korjauskulut. Vaikka asuntojakin myytiin yli 200, ei eläkekassa ollut vähentämässä tarjontaa vuokra-asuntoparkkinoilla, sillä lähes kaikki asunnot osti suuri vuokraustoimintaa harjoittava kotimainen yhtiö.

Eläkekassa pystyi jälleen tarjoamaan selvästi edullisemmin lakisääteisen eläketurvan kuin eläkeyhtiöt. Näiden käyttämällä laskentatavalla eläkekassan hyvitys oli 1,44 prosenttia palkoista, kun yhtiöiden keskimääräinen hyvitys oli 0,4 prosenttia. Keskimääräinen työnantajan saama hyvitys oli 4 140 euroa ja toteutunut noin yhden prosentin ero yhtiöiden antamaan keskimääräiseen hyvitykseen oli 2 990 euroa. A-osastossa kannattajaosakkaat saivat palautuksina 0,5 miljoonaa euroa.

Eläkekassan vakavaraisuus pysyi edellisen vuoden tasolla, vaikka kilpailijoiden

vakavaraisuus pääasiassa laski. Toimintapääomaan siirrettiin 19 miljoonaa euroa, kun edellisenä vuonna siirto oli 4,8 miljoonaa. Toimintapääoma oli kaikkiaan 104 miljoonaa euroa eli 2,5-kertainen verrattuna vakavaraisuusrajaan. Hyvä vakavaraisuustaso antaa selkänöjää vaikeina vuosina ja vallitsevasta markkinatilanteesta päätellen puskureille on tarvetta jo lähitulevaisuudessa.

Työeläkeyhtiöiden kanssa kilpaileville pienille eläkelaitoksille, eläkekassoille ja -säätiöille vuosi 2007 toi mukanaan merkittäviä parannuksia kilpailutilanteen tasapuolistamiseen. Toimintapääoman käyttömahdollisuudet sekä sijoitustoiminnan tappioiden peittämiseen että vakuutusmaksujen alentamiseen paranivat. Jatkossa lähes kaikki omaisuus käy eläkevastuun katteeksi. Käyttöön tuli myös uusi osaketuottosidonnainen puskuri, jonka avulla osa osakemarkkinan riskistä siirretään järjestelmän kannettavaksi; tosin sen vaikutus pitkän voimaantuloajan johdosta jäi vielä olemattomaksi.

Merkittävä muutos oli myös se, että vuodesta 2007 lähtien kaikki työntekijät voidaan vakuuttaa eläkekassassa riippumatta työsuhteen kestosta tai toimialasta. Yrittäjien eläkelain (YEL) muutoksen voimaantulo toi puolestaan mukanaan korotuksen lain sallimaan maksimiyötuloon. Yrittäjille tuli näin mahdolliseksi korottaa

työtulonsa paremmin todellista työpanosta vastaavaksi. Tätä mahdollisuutta käytti hyväkseen heti toimintavuoden alussa lähes kolmasosa apteekkariyrittäjistä.

Apteekkien Eläkekassan toimistossa tehtiin vuoden aikana joitakin muutoksia toimihenkilöiden tehtäviin ja painopistettä siirrettiin sijoitustoiminnan henkilöstöresursseihin. Kesällä käynnistettiin kilpailutus eläkekassan päävarainhoitajaso-
pimuksesta, jota koskevat päätökset tehtiin kassan hallituksessa vuoden lopulla.

Ensimmäinen vuoteni Apteekkien Eläkekassan hallituksen puheenjohtajana on ollut erittäin mielenkiintoinen ja uusia näköaloja avaava. Haluan osaltani kiittää kassan osaavaa ja toimialalla arvostetuksi havaitsemaani henkilöstöä toimintavuoden työstä, kuten myös kassan hallitusta yksituumaisesta päätöksenteosta keskeisiä asioita ratkaistaessa.

Helsinki 13. maaliskuuta 2008

Klaus Holttinen

ETUUEDET JA TOIMINTAPIIRI

Apteekkien Eläkekassa hoitaa Suomen yksityisapteekkien työntekijän eläkelain (TyEL) ja yrittäjän eläkelain (YEL) mukaisista eläketurvasta sekä farmaseuttisen henkilöstön lisäeläketurvaa.

Eläkekassan toiminta on jaettu kolmeen osastoon:

- Työntekijän eläkelain mukaista peruseläketurvaa hoitavaan B-osastoon, johon kuuluvat kaikki kannattajaosakkaiden palveluksessa olevat työntekijät, joiden työsuhte on TyEL:n alainen.
- Yrittäjän peruseläketurvaa hoitavaan C-osastoon, johon kuuluvat apteekkarit ja heidän apteekkityössä avustavat perheenjäsenensä.
- Lisäeläketurvasta vastaavaan A-osastoon, johon kuuluvat eräin poikkeuksin sellaiset 23 vuotta täyttäneet TyEL:n alaiset työntekijät, joilla on farmaseutin tai proviisorin tutkinto. A-osasto on suljettu 31.12.2004, jonka jälkeen sen piiriin ei enää tule uusia jäseniä.

KANNATTAJAOSAKKAAT

Eläkekassan kannattajaosakkaita ovat Suomen Apteekkariliiton jäseninä olevat yksityisapteekkien apteekkarit, Suomen Apteekkariliitto ja Suomen Farmasialiitto. Lisäksi kannattajaosakkaina on eräitä ap-

teekkitoimintaan läheisesti liittyviä yrityksiä. Kannattajaosakkaita oli toimintavuoden päättyessä 614 (611 vuonna 2006).

TOIMINTAPIIRIIN KUULUVIEN LUKUMÄÄRÄ

	31.12. 2007	31.12. 2006	Muutos lkm
B-osaston perusturva	7 569	7 401	+168
A-osaston lisäturva	3 436	3 648	-212
C-osasto	675	616	+59

A-osaston sulkemisesta johtuen osaston toimintapiiriin kuuluvien lukumäärä väheni ja kehitys tulee jatkumaan samansuuntaisena. C-osaston lukumäärässä on mukana vuonna 2007 yli 65-vuotiaat, joita oli 57 kappaletta.

KASSANKOKOUS

Varsinainen kassankokous pidettiin 25.4.2007 Helsingissä. Kokouksessa käsiteltiin kassan sääntöjen 35 §:n mukaiset asiat.

Kokoukseen osallistui 20 kannattajaosakasta ja 11 kassan jäsentä. Valtakirjoilla oli lisäksi edustettuina 135 kannattajaosakasta ja 722 jäsentä. Kokouksen puheenjohtajana toimi apteekkari Tapio Ryttilä.

APTEEKKIEN ELÄKEKASSAN HALLITUS

C-osaston jäsenten ja kassan kannattajaosakkaiden edustajat

Varsinaiset jäsenet

Apteekkari
Sirkka Weckström (2008)
Helsinki

Apteekkari
Anja Järvinen (2009)
Loviisa

Apteekkari
Klaus Holttinen (2010)
Joutseno

Varajäsenet

Apteekkari
Irene Soinio-Laaksonen (2008)
Helsinki

Apteekkari
Veikko Haikala (2009)
Helsinki

Toimitusjohtaja
Reijo Kärkkäinen (2010)
Helsinki

A- ja B-osaston jäsenten edustajat

Varsinaiset jäsenet

Farmaseutti
Katja Tanskanen (2008)
Liperi

Farmaseutti
Leena Junttila (2009)
Helsinki

Toimitusjohtaja
Leena Tervonen (2010)
Porvoo

Varajäsenet

Proviisori
Jarkko Suvinen (2008)
Ristiina

Proviisori
Marianne Sarkola (2009)
Tampere

Puheenjohtaja
Inka Puumalainen (2010)
Helsinki

Ylärivissä (vas.) hallituksen jäsenet Sirkka Weckström, Leena Tervonen, Leena Juntila, Katja Tanskanen ja Anja Järvinen. Alarivissä (vas.) Apteekkien Eläkekassan toimitusjohtaja Kari Joutsa, hallituksen puheenjohtaja Klaus Holttinen ja hallituksen sihteeri Varpu Hyvönen.

HALLINTO

Kassan hallituksen puheenjohtajana on toiminut apteekkiyhtiö Marcus Olli 25.4.2007 asti, minkä jälkeen hallituksen puheenjohtajana on toiminut apteekkari Klaus Holttinen. Varapuheenjohtajana on toiminut farmaseutti Katja Tanskanen. Hallituksella oli toimintavuoden aikana 11 kokousta. Hallituksen kokoonpano on esitetty sivulla 6.

TYÖVALIOKUNTA

Hallituksen työvaliokunnan jäseninä toimivat hallituksen puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, kassan toimitusjohtaja ja sijoituspäällikkö. Työvaliokunnan tehtävänä on valmistella kassan hallitukselle esiteltäviä asioita ja hoitaa kassan sijoitustoimintaa hallituksen määrittelemän strategian mukaisesti.

HENKILÖSTÖ

Eläkekassan toimitusjohtaja on varatuomari Kari Joutsa. Vuonna 2007 kassan palveluksessa oli keskimäärin 14,4 (15,6) henkilöä.

ASIAANTUNTIJAT

Eläkekassan vakuutusmatemaatikkona on toiminut filosofian kandidaatti Yrjö Turttiainen, SHV, Oy Porasto Ab:stä. Asiantuntijalääkäripalvelut ostetaan Oy Porasto Ab:stä, jossa pääasiallisena vastuuhenkilönä toimii lääketieteen tohtori Jukka Kivekäs.

TILINTARKASTAJAT

Kannattajaosakkaat ja C-osaston jäsenet valitsivat eläkekassan vuoden 2007 tilejä ja hallintoa tarkastamaan KHT-yhteisö PricewaterhouseCoopers Oy:n, jossa vastuullisena tilintarkastajana toimii KHT Juha Tuomala. Tilintarkastusyhteisön toimiessa tilintarkastajana ei varatilintarkastajaa tarvita.

B-osaston jäsenet valitsivat eläkekassan vuoden 2007 tilejä ja hallintoa tarkastamaan KHT Juha Väisänen ja varalle

KHT Pekka Kaasalainen, jotka myös työskentelevät mainitussa KHT-yhteisössä. Samalla päätettiin, että Väisänen toimii valvontatilintarkastajana.

RISKIENHALLINTA

Riskiennhallinta on osa sisäistä valvontaa. Sen tavoitteena on varmistaa, etteivät eläkekassan toimintaan tai toimintaympäristöön liittyvät riskit toteutuessaan aiheuta olennaisia taloudellisia tappioita, vaarana kassan toiminnan jatkuvuutta tai kassaan kohdistuvaa luottamusta.

VASTUUT, VALVONTA JA ORGANISOINTI

Hallituksen ja toimitusjohtajan vastuulla olevan sisäisen valvonnan tavoitteena on varmistaa kassan strategisten ja operatiivisten tavoitteiden toteutuminen, toimintojen tehokkuus ja laatu sekä riskienhallinnan kattavuus. Keskeistä on turvata vakuutettujen, eläkkeensaajien ja kannattajaosakkaiden oikeudet kaikissa tilanteissa.

Kassan hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat riskienhallinnasta, riskienhallintamenetelmästä ja riskienhallintasuunnitelmien ajantasaisuudesta ja suunnitelmien toteutumisesta. Eläkekassalla on hallituksen vuosittain hyväksymä riskienhallintasuunnitelma.

RISKIENHALLINNAN PERIAATTEET

Riskiennhallinnan ja riskien valinnan periaatteina kassassa ovat:

- riskinotto on yhteneväinen strategisten ja operatiivisten linjausten kanssa
- riskinotto ei vaarana kassan toimintaa tai talouden vakautta
- määritettyjä riskirajoja noudatetaan
- riskien vaikutukset kyetään tunnistamaan.

Kassan riskienhallinta on mahdollisimman ennakoivaa ja aktiivista.

RISKIENHALLINNAN TARKASTUS

Vakuutusvalvontavirasto suoritti eläkekassan sijoitustoimintaan ja riskienhallintaan kohdistuvan laajan tarkastuksen kertomusvuoden alussa. Eläkekassa oli valittu hyvän maineensa vuoksi pilottikohteeksi tarkastuksessa, joka tullaan tekemään kaikissa kassoissa ja säätiöissä.

VAKUUTTAMINEN

Vuoden 2007 alusta voimaan tullut työntekijän eläkelaki (TyEL) yhdisti yksityisen puolen työeläkelait. Voimassa olevat TEL-vakuutukset muuttuivat automaattisesti TyEL-vakuutuksiksi.

Yrittäjän eläkelain (YEL) voimaantulo 1.1.2007 toi mukanaan korotuksen lain sallimaan maksimityötuloon. 192 yrittäjää käytti heti vuoden alusta mahdollisuutta korottaa työtulonsa paremmin todellista työpanosta vastaavaksi.

Uusien eläkelakien myötä lähetetään sekä työntekijöille että yrittäjille tarkastettavaksi työeläkeote, joka sisältää tiedot kaikista yksityisalan eläkettä kerryttävistä työsuhteista ja yrittäjätoiminnoista. Otteet lähetetään ensimmäisen kerran vuonna 2008 ja sen jälkeen vuosittain.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Eläkekassojen ja eläkesäätiöiden toimintaedellytykset paranivat merkittävästi vuoden 2007 alusta lukien. Hajautetussa työeläkejärjestelmässä on tärkeää, että kaikilla toimijoilla on yhtenäiset toimintaedellytykset, jolloin työnantajilla on mahdollisuus omista lähtökohdistaan valita itselleen tehokkain eläketurvan järjestämistapa.

Merkittävin muutos liittyy työeläkejärjestelmän vakavaraisuuskehikkoon. Aiemmassa mallissa kassoilla ja säätiöillä oli tiukemmat rajoitukset kertyneen vakavaraisuuden eli toimintapääoman käytössä kuin yhtiöillä, ja sen ohella vielä työnantajan lisämaksuvelvollisuus. Toimintapääoman käyttömahdollisuudet sijoitustoiminnan tappion peittämiseen ja vakuutusmaksujen

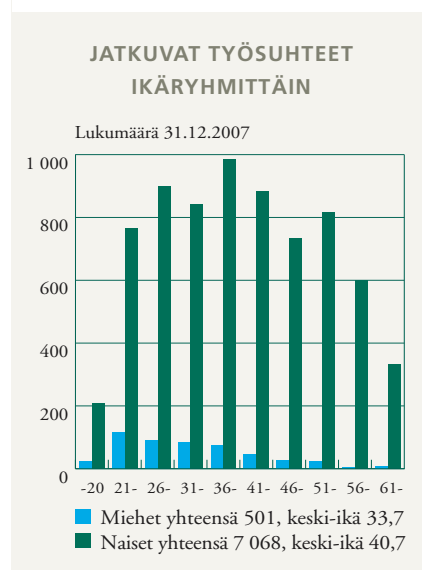
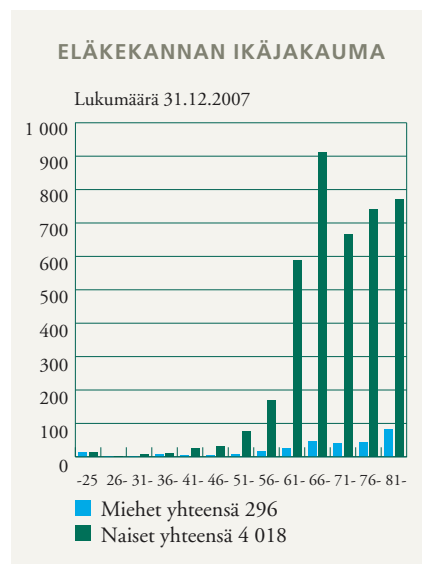
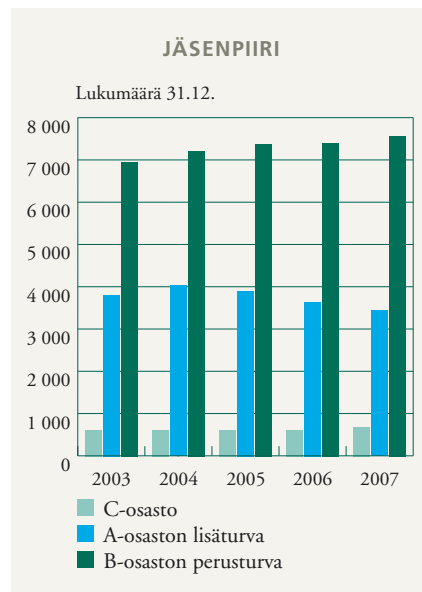
alentamiseen paranivat selkeästi ja ovat jopa paremmat kuin yhtiöillä eläkekassa- ja säätiötyönantajien lisämaksuvelvollisuuden vastapainona.

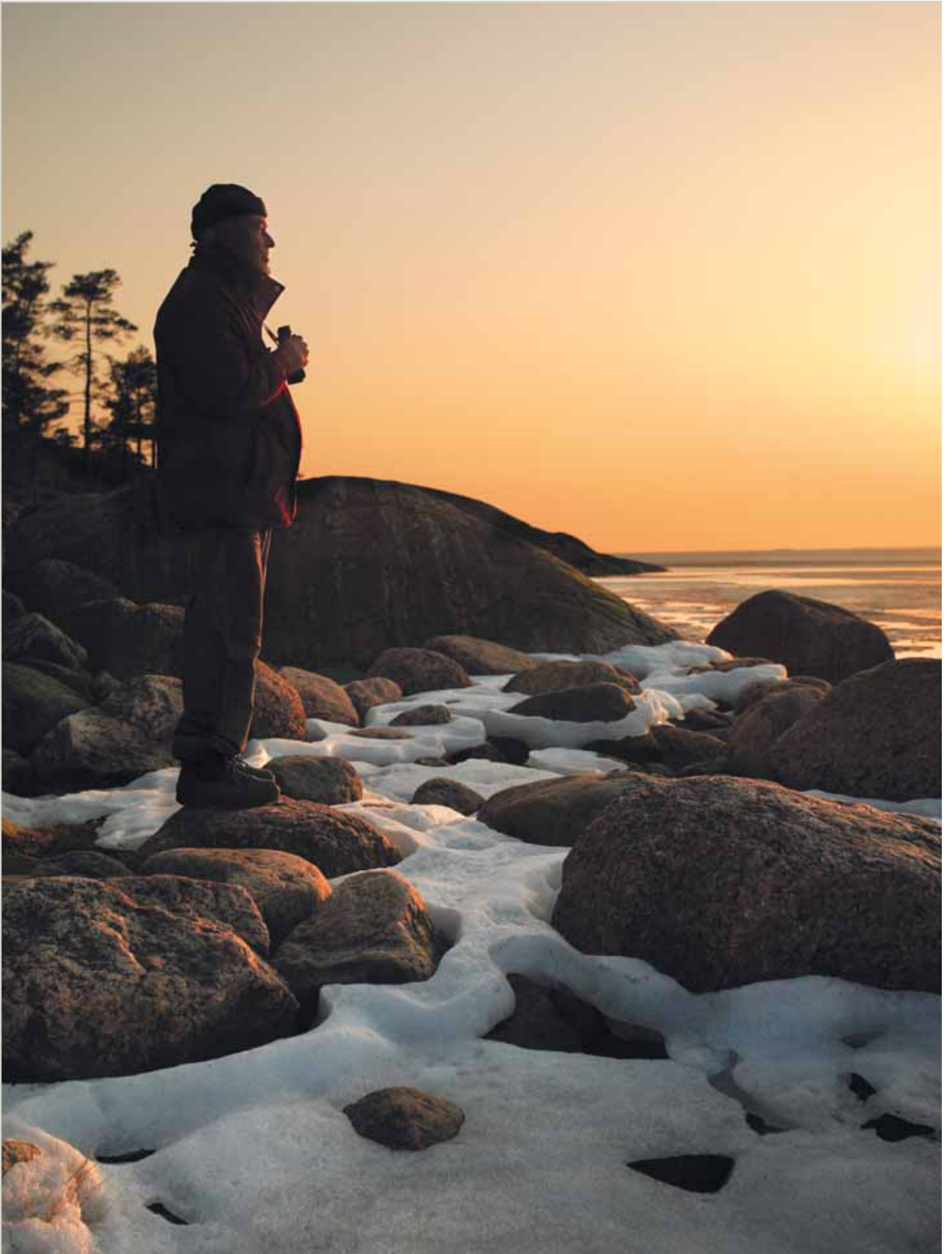
Muuttuneen lainsäädännön mukaan lähes kaikki omaisuus käy eläkevastuun katteeksi, jolloin laajempi hajauttaminen tulee mahdolliseksi. Käyttöön otettiin myös uusi osaketuottosidonnainen puskuri, jonka avulla osa osakemarkkinan riskistä siirretään järjestelmän kannettavaksi. Uusi malli antaa hyvät edellytykset ottaa suurempaa riskiä eli lisää mahdollisuuksia sijoittaa enemmän osakemarkkinoille ja saada siten parempia sijoitustuottoja. Eläkelaitoksille on ongelmallista, että ne joutuvat joka vuosi tilinpäätöksissään kirjaamaan mahdolliset tappiot, vaikka ne periaatteessa ovat pitkäaikaisia sijoittajia. Osaketuottosidonnainen puskuri auttaa jossain määrin tämän ongelman hoitamisessa. Uusi periaate tulee voimaan asteittain viiden vuoden aikana.

Huolimatta paremmista toimintaedellytyksistä kolmen lakisäateistä eläketurvaa hoitavan eläkesäätiön vakuutuskannat siirrettiin kuluneen vuoden aikana eläkevakuutusyhtiöihin ja yhden siirtämisestä seuraavana vuonna tehtiin päätös.

Toimintavuoden aikana on valmistunut luonnoksia uusiksi työeläkerahasto- ja lisäeläkerahastolaeiksi. Tavoitteena on, että hallituksen esitykset uusiksi laeiksi valmistuvat siten, että ne tulevat voimaan vuoden 2009 alusta. Uuteen lisäeläkerahastolakiin on tarkoitus sisällyttää myös maksuperusteinen lisäeläketurva.

Hallitusohjelmaan kirjattiin lähtökohta työeläkejärjestelmän kilpailun edistämisestä. Asiasta valmistui hallitusneuvos Erkki Rajaniemen selvitys, jossa nähtiin tarpeita kehittää eräitä työeläkejärjestelmän toimintatapoja ja eläkekassoja ja -säätiöitä koskevaa lainsäädäntöä siten, että ne toimisivat työnantajille konkreettisina vaihtoehtoina ja näin lisäisivät työeläkejärjestelmän sisäistä kilpailua. Keskeisin kysymys kassojen ja säätiöiden taholta on ns. siirtyvän toimintapääoman määräytyminen, jonka tulisi määräytyä jakautumisperiaatteen mukaan eli jaettavien vakuutuskantojen suhteessa.

TULEVAISUUDEN NÄKYMÄT

Lakisääteisen eläketurvan vastuut ja maksettavat eläkkeet jatkavat tasaista kasvua tulevina vuosina. Eläkehakemusten lukumäärä tulee lähivuosina edelleen kasvamaan suurten ikäluokkien siirtyessä eläkkeelle. Lisäeläketurvan osalta vastuun kasvu hidastuu vuoden 2004 lopussa tapahtuneen sulkemisen johdosta.

Sijoituksille lasketaan vastuuvelan tuottovaatimus, mikä koostuu kolmesta osasta: rahastokorosta, eläkevastuun täydennyskertoimesta ja osaketuottokertoimen perusteella lasketusta osasta. Eläkekassan hallitus vahvistaa vuosittain eläkekassan sijoitusallokaation siten, että tuotto-odotus on mahdollisimman korkea hallituksen asettaman riskitason puitteissa. Riskitaso riippuu eläkekassan vakavaraisuudesta. Tuottotavoite asetetaan taloussuhdanteista riippuen riittävästi vähimmäistavoitteen yläpuolelle eläkekassan kilpailukyvyyn säilyttämiseksi.

Vuoden 2007 jälkipuoliskolla USA:n asuntomarkkinoiden ongelmista käynnistynyt rahoitussektorin kriisi on jatkunut ja johtanut osakemarkkinan jyrkkään laskuun. Rahoitusmarkkinoille levinnyt levottomuus pankkien taseasemista johti siihen, että kaikkien luottoriskillisten korkoinstrumenttien korkoerot suhteessa valtionlainoihin nousivat voimakkaasti.

Taluskasvu on hidastumassa selvästi kehittyneillä markkinoilla ja Yhdysvaltojen taantumun todennäköisyys on merkittävä. Osakemarkkinat ovat laskeneet vuoden alkukuukausina jyrkästi ja epävarmuus yrityslainamarkkinoilla jatkuu. Paljon on kiinni erityisesti kehittyvistä markkinoista, joihin maailmantalouden kasvu nyt nojaa. Eläkekassan tulos riippuu markkinatilanteen kehittymisestä.

ELÄKKEET

Vuonna 2007 Apteekkien Eläkekassa maksoi eläkkeitä ja muita korvauksia yhteensä 50,8 (47,9) miljoonaa euroa, joka oli 6,0 (4,9) prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna. Eläkepäättöksiä annettiin vuoden 2007 aikana yhteensä 545 (597), joka

oli vajaa yhdeksän prosenttia vähemmän (kaksi prosenttia enemmän) kuin edellisenä vuonna. Eläkehakemuksia hylättiin 23 (27) kappaletta. Ennakkolaskelmia valmisteltiin 456 (410) eli 11 prosenttia enemmän (55 prosenttia enemmän) kuin edellisenä vuonna. Laskelmista 79 (85) prosenttia koski vanhuuseläkkeitä.

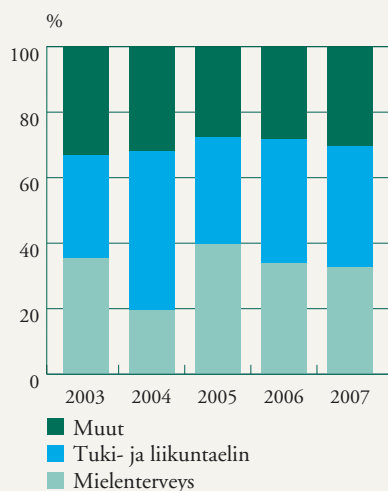
Eläkkeitä korotettiin toimintavuoden alussa 2,21 prosentilla.

Eläkkeensaajia oli toimintavuoden päättyessä 4 544 (4 485) eli 59 (59) enemmän kuin edellisenä vuonna. Eläkkeensaajista 93,9 (93,9) prosenttia oli naisia.

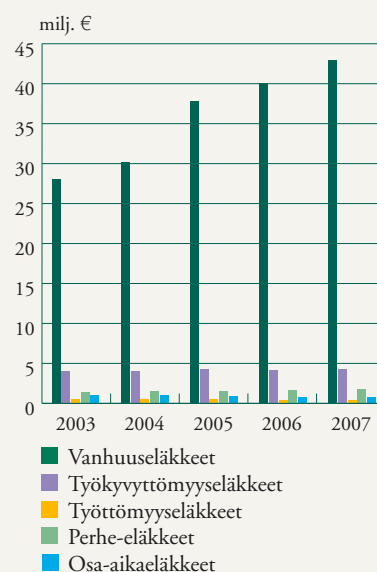
ELÄKEVASTUUT

Eläkekassan kokonaisvastuu oli vuoden 2007 lopussa 434,4 (391,3) miljoonaa euroa. TyEL-perusturvan vastuu oli 342,5 (303,3) miljoonaa euroa. TEL-lisäturvan vastuu oli 31,1 (31,6) miljoonaa euroa. Yhteensä B-osaston vastuu oli 373,5 (335,0) miljoonaa euroa, josta lisävakuutusvastuiden muodossa olevaa puskuria oli 66,9 miljoonaa euroa. B-osaston vastuuvelan kate oli uuden vakavaraisuuslain mukaisesti laskettuna 409,2 miljoonaa euroa. Edellisen vuoden koko omaisuuden käypä arvo oli 385,3 miljoonaa euroa.

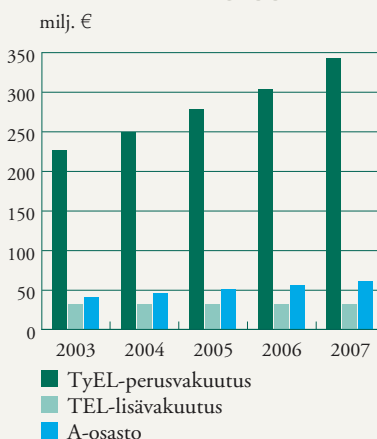
MYÖNNETYT TYÖ- KYVYTTÖMYYSELÄKKEET DIAGNOOSIN MUKAAN

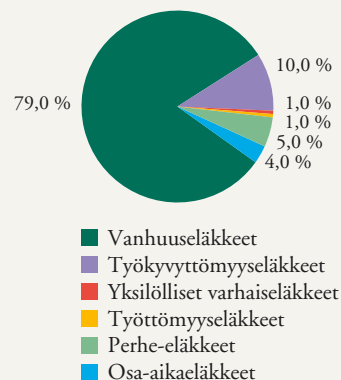
MAKSETUT PERUSELÄKKEET (TyEL+YEL)

ELÄKEVASTUU

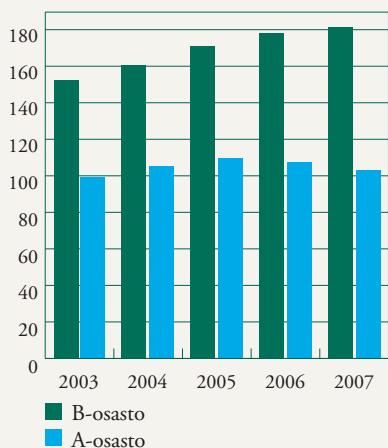

ELÄKKEENSAAJAT ELÄKE- LAJEITTAIN (TyEL+YEL) 2007

PALKKASUMMAT

milj. €

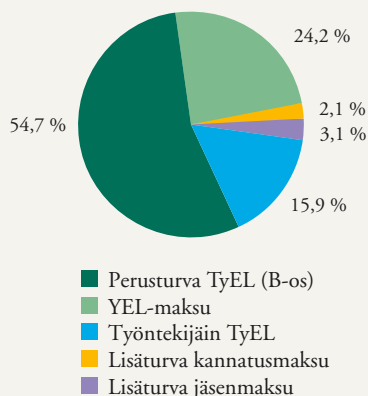
MAKSETUT ELÄKKEET

milj. €

VAKUUTUSMAKSUTULO 2007

Yhteensä 51,7 milj. €

A-osaston vastuu oli 60,9 (56,3) miljoonaa euroa, josta puskurinomaista indeksikorotusvastuuta oli 7,7 miljoonaa euroa. Vastuuelan kate oli 63,3 (56,7) miljoonaa euroa. A-osaston koko omaisuus käyvin

arvoin laskettuna oli 64,2 (60,3) miljoonaa euroa. YEL:n mukaisessa C-osastossa ei ole vastuuelkaa. Vastuuta muodostuu vain, jos kassalla on maksamatta olevia vakuutusmaksusääntöjä.

MYÖNNETYT ELÄKKEET JA KORVAUKSET (kpl)

	2007	2006
LAKISÄÄTEISET ELÄKKEET		
TyEL:n mukaiset/TEL (B-osasto)		
Peruseläkkeet		
Vanhuuseläkkeet	90	102
Varhennetut vanhuuseläkkeet	4	8
Työkyvyttömyyseläkkeet	45	39
Kuntoutusrahat	-	3
Työttömyyseläkkeet	6	7
Perhe-eläkkeet	16	19
Osa-aikaeläkkeet	31	27
Lisäeläkkeet		
Vanhuuseläkkeet	48	52
Varhennetut vanhuuseläkkeet	4	4
Työkyvyttömyyseläkkeet	22	20
Työttömyyseläkkeet	1	3
Perhe-eläkkeet	-	1
YEL:n mukaiset (C-osasto)		
Peruseläkkeet		
Vanhuuseläkkeet	17	21
Työkyvyttömyyseläkkeet	3	1
Perhe-eläkkeet	4	9
Muut lakisäätöiset korvaukset		
Hautausavustukset	30	21
MUUT ELÄKKEET (A-OSASTO)		
Eläkkeet		
Vanhuuseläkkeet	83	114
Varhennetut vanhuuseläkkeet	3	2
Työkyvyttömyyseläkkeet	12	20
Perhe-eläkkeet	2	4
Muut korvaukset		
Hautausavustukset	24	31

Katteet on laskettu eläkelaitoksen vaka-
varaisuusrajan laskemisesta ja vastuuvelan
kattamisesta annetun lain ja viranomais-
määräysten mukaisesti.

VAKUUTUSMAKSUT

Kassan vakuutusmaksutulo oli yhteensä
51,7 (48,1) miljoonaa euroa. B-osaston
eli TyEL:n vakuutusmaksutulo oli 36,5
(35,7) miljoonaa euroa. A-osaston jäsen-
ja kannatusmaksut olivat yhteensä 2,6 (2,6)
miljoonaa euroa.

C-osaston eli YEL:n maksutulo oli 12,5
(9,8) miljoonaa euroa. Maksutulo kasvoi
normaalia enemmän eli 27 prosenttia
johtuen pääosin lakimääräisen enimmäis-
työtulon vuoden alussa tapahtuneesta
korottamisesta.

B-osaston palkkasumma oli 181,4
(178,1) miljoonaa euroa, jossa oli nousua
vain 1,9 prosenttia. A-osaston palkka-
summa oli 102,9 (107,4) miljoonaa euroa,
jossa oli laskua 4,3 prosenttia. Molempien
osastoiden palkkasummaan vaikutti alen-
tavasti apteekkialalla ollut työtaistelu. A-
osaston palkkasumman lasku johtui lisäksi
vuoden 2004 lopussa tapahtuneen osaston
sulkemisen aiheuttamasta jäsenpiirin su-
pistumisesta. Uuteen työsuhteeseen tule-
vat työntekijät eivät kuulu lisäedun piiriin,
joten lasku jatkuu tulevina vuosina.

Eläkekassan saama vastuunjako korvasi
vuonna 2007 oli TyEL:n osalta 7,6 (8,0)
miljoonaa euroa ja YEL:n osalta maksu vas-
tuunjakoon oli 4,3 (2,1) miljoonaa euroa.

MAKSUTASO

Vuoden 2007 maksuprosentit olivat
Apteekkien Eläkekassassa seuraavat:

B-osaston perusturva yht.	20,0 %
Työnantajan osuus keskim.	15,5 %
Työntekijän osuus keskim.	4,5 %
A-osasto lisäeläketurva yht.	2,52 %
Työnantajan osuus	1,0 %
Työntekijän osuus	1,52 %

Vuonna 2006 työnantajan kannatus-
maksu ja työntekijän osuus keskimäärin B-
osastossa olivat samat kuin vuonna 2007.

Vuodelle 2007 vahvistettu valtakun-
nallinen TyEL-maksutaso oli yrityksissä,
joiden vuotuinen palkkasumma oli alle
1 594 500 euroa, ilman hyvityksiä eli
yhtiökohtaisia maksunalennuksia 21,44
prosenttia palkoista. Työnantajan maksu-
osuus oli 16,94 prosenttia. Keskimääräinen
yhtiöiden antama hyvitys oli 0,4 prosenttia
palkoista, jolloin keskimääräinen työnanta-
jan maksu yhtiössä oli 16,54 prosenttia. Jos
käytetään vakuutusyhtiöiden tapaa vertailla
maksutasoa, oli eläkekassan antama hyvitys
1,44 (1,5) prosenttia palkoista eli yhteensä
2,6 (2,7) miljoonaa euroa. Keskimääräinen
työnantajan palkkasumma vuonna 2007 oli
noin 287 000 euroa. Tällöin työnantajan
saama hyvitys eläkekassasta oli 4 140 euroa
ja 1,04 prosentin ero yhtiöiden keskimää-
rälliseen hyvitykseen oli 2 990 euroa. Vakuu-
tettua kohden hyvitys oli 336 euroa.

Työntekijän TyEL-maksu oli alle 53
vuotiaiden osalta 4,3 prosenttia ja sitä
vanhempien osalta 5,4 prosenttia, mikä
oli keskimäärin 4,5 prosenttia.

A-osaston kannatusmaksu oli 1,0 (0,7)
prosenttia ja jäsenmaksu 1,52 (1,69)

prosenttia. Kannattajaosakkaat saavat osas-
tosta palautuksina 0,5 (1,1) miljoonaa eu-
roa. Työnantajan maksut lakisääteisestä ja
vapaaehtoisesta eläketurvasta yhteensä jäi-
vät siis alemmaksi kuin pelkän lakisäätei-
sen turvan maksut keskimäärin yhtiöissä.

Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa
vuosittain YEL:n mukaisen vakuutusmak-
suprosentin. Vuonna 2007 ja myös 2006 se
oli 20,8 prosenttia alle 53-vuotiailta yrittä-
jiltä ja sitä vanhemmilta 21,9 prosenttia.

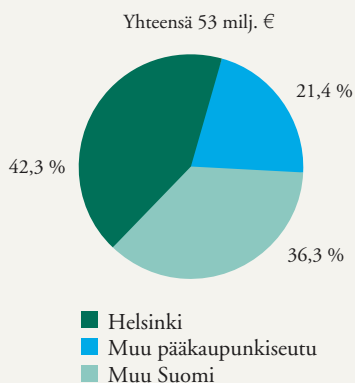
HOITOKULUT

Eläkekassan tuloslaskelman mukaiset
hoitokulut, siltä osin kun ne eivät liity si-
joitustoimintaan, ovat ostettuihin atk- ja
aktuaaripalveluihin, henkilöstön palkka-
ukseen ja toimiston muihin menoihin liit-
tyviä kuluja. Sijoitustoimintaan liittyvät
hallintokulut otetaan huomioon sijoitus-
toiminnan kuluina. Eläkekassan B-osaston
hoitokulut olivat 1,55 (1,39) miljoonaa
euroa. Ne olivat 0,64 (0,65) prosenttia
vakuutusmaksujen perusteena olevan palk-
kasumman ja YEL-työtulosumman yhteis-
määrästä laskettuna. A-osaston hoitokulut
olivat 0,23 (0,22) miljoonaa euroa eli 0,22
(0,20) prosenttia vakuutusmaksujen perus-
teena olevasta palkkasummasta.

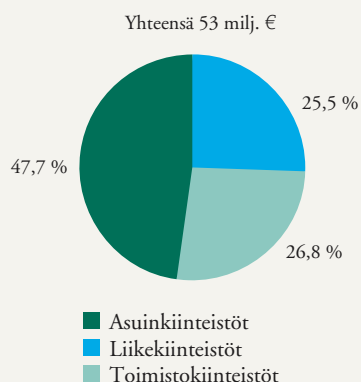
SIOITUKSET KÄYVIN ARVOIN

KIINTEISTÖKANTA ALUEITTAIN 31.12.2007

KIINTEISTÖKANTA KÄYTTÖ-TARKOITUKSITTAIN 31.12.2007

SIOITUSTOIMINTA

Eläkekassan sijoitusten käyvin arvoin laskettu nettotuotto oli A-osastossa viisi prosenttia ja B-osastossa seitsemän prosenttia vuonna 2007.

Vuoden 2007 B-osaston vertailukelpoinen tuotto oli 7,4 %, erotus johtuu kirjauskäytännön muutoksesta pääomasijoituksissa, joiden tuotto ilman tätä muutosta oli 19,3 %.

Vuodesta 2005 alkaen eläkekassa on käyttänyt laskutapaa, jossa likvidien instrumenttien kassavirrat on otettu huomioon päivätasolla. Aikaisemmin on käytetty kuukausitason laskentaa. Kolmen viimeisen vuoden tuotot ovat siten täysin verrattavissa eläkeyhtiöiden ilmoittamiin tuottoihin.

KIINTEISTÖT JA KIINTEISTÖSIOITUKSET

Vuosi 2007 oli kiinteistömarkkinoilla erittäin suotuisa niille sijoittajille, joiden salkussa oli realisoitavia kohteita. Sekä kotimainen että ulkomainen kysyntä oli vahvaa. Eläkekassa hyödynsi edullista markkinatilannetta ja myi toimintavuoden aikana kaikkiaan 229 asuinhuoneistoa eli noin puolet asuntokannastaan. Suotuisan markkinatilanteen ohella merkittävänä syynä näin huomattavaan realisointiin oli asuntokannan ikääntyminen, mistä johtuen lähivuosina olisi ollut odotettavissa suuria ja kalliita peruskorjauksia. Siitä huolimatta myyntihinnat ja niiden myötä saavutetut myyntivoitot, B-osastossa yhteensä 19,8 miljoonaa euroa, olivat hyviä. Asuntokohteiden lisäksi eläkekassa myi muutamia liike- ja toimistohuoneistoja. Toteutuneet myynnit noudattavat kolme vuotta sitten laadittua kiinteistöstrategiaa, jonka mukaan kiinteistösijoitusten painopistettä siirretään asuntosijoittamisesta toimitiloihin ja epäsuoriin kiinteistösijoituksiin sekä ylipäätään vähemmän kiinteistöjen manageerausta vaativiin kohteisiin. Eläkekassa ei ole ollut myynneillään vähentämässä vuokra-asuntojen tarjontaa,

sillä lähes kaikki asunnot myytiin suurelle kotimaiselle asuntojen vuokrausta harjoittavalle yhtiölle.

Kiinteistöjen myynneistä saatuja varoja sijoitettiin vuokralle annettaviin asuntontteihin ja kiinteistörahastoihin. Tontteja vuokrataan suurten rakennusliikkeiden perustamille asuntoyhtiöille pitkäaikaisilla vuokrasopimuksilla. Tässä konseptissa asuntoyhtiöiden osakkailla on oikeus niin halutessaan vuosittain lunastaa asuntoonsa kohdistuva tonttiosuus. Sekä vuokra että lunastushinta on sidottu kuluttajahintaindeksiin. Tonttien hankinnassa ja vuokraamisessa eläkekassa toimii yhteistyössä Suomen Hypoteekkiyhdistyksen kanssa.

Asukkaiden vaihtuvuus eläkekassan vuokra-asunnoissa on jonkin verran vähentynyt edellisestä vuodesta, mikä johtuu kasvaneesta kysynnästä ja vähentyneestä tarjonnasta. Vaihtuvuus oli 25 prosenttia, kun se vuotta aiemmin oli 33 prosenttia. Vaihtuvuus on kuitenkin edelleen liian suuri. Asuntojen vuokrausaste on kuitenkin säilynyt hyvällä 99,5 prosentin tasolla. Eläkekassan toimitilojen vuokrauksen osalta tilanne pysyi koko vuoden hyvänä, vajaakäyttöaste oli alle yhden prosentin.

A-osasto

Kiinteistösijoitusten osuus oli vuoden lopussa 19,5 prosenttia kaikista sijoituksista. Kiinteistöjen tuotto oli 25,4 prosenttia lähinnä kiinteistöjen arvojen ajan tasalle saattamisen johdosta. Jyväskylässä sijaitsevan asuntokohteen ja Helsingin Kalliossa sijaitsevan asuntokohteen sekä Kotkan Liikekeskus Pasaatin käyviä arvoja korotettiin maltillisesti varovaisuusperiaatetta noudattaen. Kallion kohteessa myös aiemmin tehty arvonalennus palautettiin.

Pääosin sijoitukset olivat suorassa omistuksessa olevia kiinteistöjä, vain noin kahdeksan prosenttia kiinteistöjen osuudesta oli listattuihin kiinteistöyhtiöihin sijoitettuna rahastossa. Noin kolmannes oli sijoitettuna vuokratontteihin.

SIJOITUSTOIMINNAN NETTOTUOTTO KÄYVIN ARVOIN 2007

Tuotto-% sitoutuneelle pääomalle	B-osasto	A-osasto
Lainasaamiset	7,5	-
Joukkovelkakirjalainat ¹⁾	3,5	2,0
<i>*josta korkorahastoja</i>	3,9	1,7
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset ¹⁾	1,9	3,0
<i>*josta korkorahastoja</i>	1,6	3,0
Osakkeet ja osuudet	3,2	-0,5
Kiinteistösijoitukset ²⁾	24,3	25,4
<i>*josta sijoitusrahastoja ja yhteissijoitusyrityksiä</i>	13,5	-2,6
Muut sijoitukset	-	-
Sijoitukset yhteensä	7,1	5,1
Sijoituslajeille kohdistumattomat tuotot, kulut ja liikekulut	-0,1	-0,1
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin	7,0	5,0

1) Sisältää ko. sijoituksiin tilastoitavien korkorahastojen tuotot

2) Sisältää kiinteistösijoituksiin tilastoitavien sijoitusrahastojen ja yhteissijoitusyritysten tuotot

SIJOITUSTOIMINNAN TUOTTOPROSENTIT 2003–2007

	2007	2006	2005	2004	2003
A-osasto	5,0	6,6	7,2	6,2	7,3
B-osasto	7,0	9,2	9,9	6,7	8,0

SIJOITUSTOIMINNAN NETTOTUOTTO- ERITTELY JA TULOS (1 000 €)

B-osasto	2007	2006
Suorat nettotuotot	7 865,2	8 537,0
Lainasaamiset	1,4	1,3
Joukkovelkakirjalainat	1 831,1	2 040,0
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset	224,3	193,2
Osakkeet ja osuudet	2 218,0	2 121,6
Kiinteistösijoitukset	4 008,1	4 497,4
Muut sijoitukset	-	-
Sijoituslajeille kohdistamattomat tuotot, kulut ja liikekulut ¹⁾	-417,7	-316,5
Arvonmuutokset kirjanpidossa ²⁾	28 502,0	17 646,9
Osakkeet ja osuudet	7 561,5	7 070,2
Joukkovelkakirjalainat	1 192,9	3 577,0
Kiinteistösijoitukset	19 747,6	6 999,7
Muut sijoitukset	-	-
Sijoitustoiminnan nettotuotot kirjanpidossa	36 367,3	26 184,0
Arvostuserojen muutos ³⁾	-10 006,8	5 386,4
Osakkeet ja osuudet	-1 335,4	8 212,7
Joukkovelkakirjalainat	-1 708,8	-974,9
Kiinteistösijoitukset	-6 962,6	-1 851,4
Muut sijoitukset	-	-
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin	26 360,4	31 570,4
Vastuuvelan tuottovaatimus	-16 565,9	-16 333,7
Sijoitustoiminnan kirjanpidollinen tulos	19 801,4	9 850,3
Sijoitustoiminnan tulos käyvin arvoin	9 794,6	15 236,7

1) Sisältää sellaiset tuloslaskelman korkoerät, joita ei kirjata sijoitustoiminnan tuottoihin

2) Myyntivoitot ja -tappiot sekä muut kirjanpidon arvonmuutokset

3) Taseen ulkopuoliset arvonmuutokset

B-osasto

Kiinteistösijoitusten osuus sijoitussalkussa oli vuoden lopussa 19,4 prosenttia. Osaston kiinteistöjen tuotto oli 24,3 prosenttia tuloksellisten myyntien johdosta. Kiinteistöomaisuus jakautui siten, että perinteisiä suoria kiinteistösijoituksia oli noin 60 prosenttia, vuokrattavia tontteja noin neljännes ja epäsuoria listaamattomia ja listattuja sijoituksia noin 15 prosenttia. Kotkan Liikekeskus Pasaatin käyvän arvon korotus toteutettiin samoin perustein kuin A-osastossa.

LAINAT

A-osasto

Osastolla on kaksi lainaa, mikä ovat kassan omistamille kiinteistöyhtiöille myönnettyjä lainoja yhteensä 3,2 miljoonaa euroa. Toinen lainoista on korkotukilaina.

B-osasto

Lainoja oli toimintavuoden päättyessä 14,7 miljoonaa euroa. Lainat kahta lukuun ottamatta olivat eläkekassan omistamille kiinteistöyhtiöille myönnettyjä korkotukilainoja. Kiinteistöyhtiöille myönnettyjen lainojen osuus on otettu huomioon kiinteistösijoituksissa, joten näiden lainojen osuutta eikä tuottoa kassan sijoitusomaisuudesta ei ole laskettu erikseen.

KORKOSIJOITUKSET

Vuosi 2007 oli poikkeuksellinen korkomarkkinoilla. USA:n subprime-markkinan luottokelpoisuuden nopea heikentyminen levisi globaaliksi luottokriisiksi. Sijoittajat ryhtyivät epäilemään yritystodistuksien vakuutena olevien luottostruktuurien todellista arvoa, jonka seurauksena valtavaksi paisuneen yritystodistuskannan jälleennahoitus on vaikeuksissa.

Velkavivun poikkeuksellisen laaja käyttö tuli esiin, kun sekä eräät hedge fundit että pankit alkoivat ilmoittaa suurista arvostustappioista. Tämän seurauksena

rahoitusmarkkinoille levisi levottomuus käytännöllisesti katsoen kaikkien pankkien taseasemia kohtaan. Luottamuksen katoamista seurasi riskin karttaminen, joka ajoi kaikkien luottoriskillisten korkoinstrumenttien hintaerot voimakkaasti ylös, vastaavasti riskittömien valtion velkasitoumusten tuottotasot suhteessa euriboreihin kallistuivat merkittävästi ja kaupankäyntiaktiiviteetti heikentyi.

Euribor-tasojen voimakkaasta noususta huolimatta rahamarkkinasijoitusten koko vuoden tuotto päättyi lähes neljään prosenttiin. Valtiolainojen tuottotaso jäi puoleen tästä, koko vuoden tuotto oli hieman alle kaksi prosenttia. Investment Grade -yrityslainojen tuotto jäi pyöreästi nolnaan ja High Yield -lainojen tuotto painui lähes kaksi prosenttia miinukselle. Yrityslainarahastojen ja myös lyhyiden korkorahastojen kohdalla poikkeuksellista oli tuottojen voimakas hajaantuminen.

Korkosijoituksiin on luettu normaalien joukkovelkakirjalainojen lisäksi myös indeksibligaatiot, joiden taustalla olevat muuttujat ovat esimerkiksi hedge-rahastoja, osakeindeksikoreja tai raaka-aineindeksejä.

A-osasto

Korkosijoitusten osuus oli vuoden lopussa 67,0 prosenttia. Joukkovelkakirjasijoitukset tuottivat kaksi prosenttia ja rahamarkkinasijoitukset kolme prosenttia. Rahamarkkinasijoitusten osuus korkosijoituksista oli noin 26 prosenttia, valtionlainojen noin 29 ja yrityslainojen noin 30 prosenttia. Indeksilainojen ja kapitalisatiosopimusten osuus korkosijoituksista oli yhteensä noin 15 prosenttia.

B-osasto

Korkosijoitusten osuus koko sijoitusomaisuudesta oli vuoden lopussa 45 prosenttia. Joukkovelkakirjasijoitukset tuottivat 3,5 prosenttia ja rahamarkkinasijoitukset 1,9 prosenttia. Rahamarkkinasijoitusten osuus korkosijoituksista oli noin 43, valtion-

lainojen 16, yrityslainojen 22, kehittyvien markkinoiden lainojen viisi, indeksilainojen kuusi prosenttia ja vaihtoehtoisten korkosijoitusten kahdeksan prosenttia.

OSAKESIJOITUKSET

Vuotta 2007 leimasi kaksijakoinen tuottoprofiili. Alkuvuosi kansainvälisillä osakemarkkinoilla oli pääosin nousujohtainen vahvojen yritystulosten ja runsaiden yrityskauppojen tukemina. Kevään kurssinousujen myötä osakkeiden hinnoittelu muuttui haastavammaksi ja talousluvut samalla aiempaa vaatimattomimmiksi. Lisäksi eräät hedge-rahastot joutuivat kirjaamaan tappiota subprime-omistustensa vuoksi. Nämä tekijät laukaisivat voittojen kotiutusaallon sekä aikaisempaa vakavamman huolen USA:n asuntomarkkinoiden vaikutuksesta talouteen.

Vuoden toinen puolisko oli osakesijoittajille vaikea. Osakekurssit olivat pääosin laskussa ja muutokset rajuja. Negatiivinen markkinatunnelma levisi, kun suuret kansainväliset pankit kirjasivat miljardiluokan luottotappiota subprime-sijoituksistaan.

Eri markkinoiden väliset tuottoerot olivat vuonna 2007 suuria, ja tuottokehitys oli epäyhtenäistä. Eurosijoittajalle muutenkin hankalan osakevuoden tuottoja on syönyt euron vahvistuminen sekä suhteessa dollariin että jeniin. MSCI World -indeksi jäi euromääräisenä suunnilleen kahden prosentin laskuun. Parhaat tuotot saatiin jälleen kehittyviltä markkinoilta erinomaisena jatkuneen talous- ja tuloskehityksen tukemana. MSCI Emerging Markets -indeksillä mitattuna kehittyvät markkinat tuottivat noin 26 prosenttia. Myös Suomen noin kahdeksan prosentin vuosituottoa voidaan pitää hyvänä. Eurooppalaiset osakkeet puolestaan tarjosivat runsaan kahden prosentin tuoton, Japani runsaan 14 prosentin negatiivisen tuoton sekä Pohjois-Amerikka noin neljän prosentin negatiivisen tuoton. Sektortasolla parhaat tuotot tulivat energiasta,

TOIMINTAPÄÄOMA JA SEN RAJAT PROSENTTEINA VAKAVARAISSUUSRAJOJEN LASKENNASSA KÄYTETYSTÄ VASTUUSTA

	% 2007	% 2006
Toimintapääoma	33,9	33,9
Lisävakuutusvastuu	21,8	17,0
Oma pääoma	1,3	1,5
Arvostuserot	10,8	15,4
Vakavaraisuusraja	13,6	12,5
Toimintapääoman enimmäismäärä	54,4	50,0

perusteellisuudesta ja teknologiasektorilta, rahoitusala puolestaan oli syystäkin vuoden suurin häviöjä.

A-osasto

Eläkekassalla ei ole sijoituksia suoraan listattuihin yhtiöihin, vaan sijoitustoiminta tapahtuu rahastojen kautta. Listattuihin osakkeisiin sijoittavien rahastojen osuus A-osaston sijoitussalkusta oli vuoden lopussa noin 13,6 prosenttia. Suomen ja maailmanlaajusten rahastojen osuus oli kummankin vajaa viidennes, muun Euroopan vajaa puolet, Japanin noin 10 ja Pohjois-Amerikan ja kehittyvien markkinoiden kummankin noin neljä prosenttia. Osakesijoitusten tuotto oli negatiivinen 0,5 prosenttia.

B-osasto

Listattuihin osakkeisiin sijoittavien rahastojen osuus sijoitussalkussa oli vuoden lopussa noin 27 prosenttia. Suomen osuus rahastoista oli runsaat 10 prosenttia, muun Euroopan noin 40, kehittyvien markkinoiden noin 20 prosenttia sekä Japanin ja Yhdysvaltojen ja maailmanlaajusten rahastojen kunkin noin 10 prosenttia. Osakesijoitukset tuottivat 3,2 prosenttia. Edellä olevassa nettotuottotaulukossa osakesijoitusten tuotossa ovat mukana myös hedge-rahastojen ja pääomasijoitusten tuotot.

VAIHTOEHTOISET SIOITUKSET

Vaihtoehtoisten sijoitusten luokassa tuottoerot olivat suuria. Osalla hedge-rahastoista oli vaikeuksia vuonna 2007, osa pystyi kohtuullisiin tai jopa hyviin tuottoihin.

A-osasto

A-osastossa ei ollut hedge-rahastoja eikä pääomasijoituksia, koska yleensä ne eivät ole katekelpoisia.

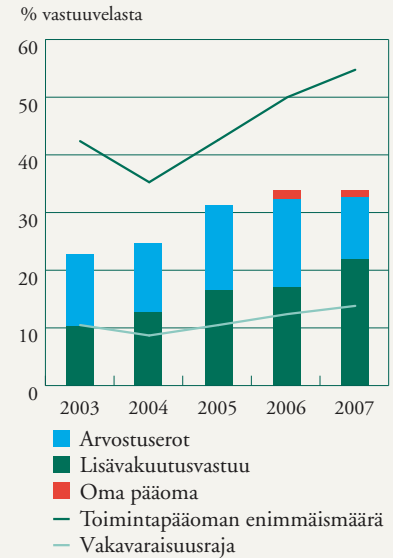
B-osasto

B-osastossa hedge-rahastojen osuus sijoitussalkusta oli 5,5 ja pääomasijoitusten 3,8 prosenttia. Hedge-rahastot tuottivat 1,3 ja pääomarahastot 8,5 prosenttia. Vertailukelpoinen pääomarahastojen tuotto olisi vuonna 2007 ilman kirjanpitoikäntönnön muutosta ollut 19,3 prosenttia.

VAKAVARAISSUUS

Sijoitustoiminnan tuloksesta siirrettiin B-osastossa lisävakuutusvastuuseen 19,0 (4,8) miljoonaa euroa. Poikkeuksellisen suuri siirto johtui pääosin siitä, että vakavaraisuustaso pidettiin aiemmalla tasolla siirtämällä kiinteistöjen myynnin yhteydessä purkautuneita arvostuseroja vastaava summa muun toimintapääomalisäyksen ohella lisävakuutusvastuuseen. Arvostus-

VAKAVARAISSUUDEN KEHITYS

erot luetaan myös toimintapääomaan ja niiden osuus väheni 10 (kasvu 5,4) miljoonaa euroa. Vuoden lopussa vakavaraisuus oli 2,5 (2,7) kertaa vakavaraisuusrajan edellyttämä määrä. Vakavaraisuusaste suhteessa vakavaraisuuslaskennassa käytettyyn vastuuvélkaan oli 33,9 prosenttia eli samalla tasolla kuin edellisenä vuonna.

Vuonna 2007 toteutettiin ensimmäisen kerran uuden lainsäädännön mukainen siirto osaketuottosidonnaiseen lisävakuutusvastuuseen, joka määräytyi keskimääräisen eläkevakuuttajien listatuista yhtiöistä saaman osaketuoton perusteella. Siirto tästä tuotosta oli noin kaksi prosenttia. Eläkekassan osalta siirto tähän puskuriin oli 0,07 miljoonaa euroa.

A-osastossa ei varsinaisesti ole olemassa vakavaraisuusvaatimuksia, mutta eräänlaisena puskurina siellä toimii ns. indeksikorotusvastuu, jota voidaan käyttää indeksikorotusten ja perustemuutosten aiheuttaman vastuun kattamiseen. A-osastossa indeksikorotusvastuuta kartutettiin 1,4 miljoonaa euroa ja se on yhteensä 7,7 miljoonaa euroa eli 12,6 prosenttia eläkevastuusta.

□ TULOSLASKELMA □

(1 000 €)	Yhteensä 1.1.-31.12.2007	Yhteensä 1.1.-31.12.2006	B-osasto 1.1.-31.12.2007	B-osasto 1.1.-31.12.2006	A-osasto 1.1.-31.12.2007	A-osasto 1.1.-31.12.2006
VAKUUTUSTEKNINEN LASKELMA						
Vakuutusmaksutulo						
Lakisääteisten eläkkeiden kannatusmaksut	49 037	45 530	49 037	45 530		
Muiden eläkkeiden kannatusmaksut	1 059	782			1 059	782
Muiden eläkkeiden jäsenmaksut	1 587	1 820			1 587	1 820
Muiden eläkkeiden kannatus- ja jäsenmaksut	2 646	2 602			2 646	2 602
Vakuutusmaksutulo yhteensä	51 683	48 132	49 037	45 530	2 646	2 602
Sijoitustoiminnan tuotot	50 190	38 089	46 173	33 711	4 017	4 378
Korvauskulut						
Lakisääteisten eläkkeiden maksetut korvaukset	-45 299	-40 994	-45 299	-40 994		
Lakisääteisten eläkkeiden korvausvastuun muutos	-10 573	-10 290	-10 573	-10 290		
Muiden eläkkeiden maksetut korvaukset	-871	-876			-871	-876
Muiden eläkkeiden korvausvastuun muutos	-215	-396			-215	-396
Korvauskulut yhteensä	-56 958	-52 555	-55 873	-51 283	-1 086	-1 272
Vakuutusmaksuvastuun muutos						
Lakisääteiset eläkkeet	-27 987	-14 705	-27 987	-14 705		
Muut eläkkeet	-4 305	-4 806			-4 305	-4 806
Vakuutusmaksuvastuun muutos yhteensä	-32 293	-19 511	-27 987	-14 705	-4 305	-4 806
Hoitokulut	-1 776	-1 842	-1 546	-1 622	-229	-219
Sijoitustoiminnan kulut	-10 848	-8 209	-9 806	-7 527	-1 043	-683
Vakuutustekninen tulos	-2	4 104	-2	4 104	0	0
MUU KUIN VAKUUTUS- TEKNINEN LASKELMA						
Muut kulut	0	0	0	0		
Ylijäämä (alijäämä) varsinaisesta toiminnasta	-3	4 104	-2	4 104	0	0
Tuloverot						
Tilikauden ja aikaisempien tilikausien verot	3	-4	2	-4	0	0
	3	-4	2	-4	0	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	0	4 100	0	4 100	0	0

(1 000 €)	Yhteensä 31.12.2007	Yhteensä 31.12.2006	B-osasto 31.12.2007	B-osasto 31.12.2006	A-osasto 31.12.2007	A-osasto 31.12.2006
VASTAAVAA						
Aineettomat hyödykkeet						
Sijoitukset						
Kiinteistösijoitukset						
Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet	50 480	55 605	43 238	50 199	7 243	5 406
Lainasaamiset omilta kiinteistöyrityksiltä	17 905	11 930	14 695	10 218	3 210	1 712
Kiinteistösijoitukset yhteensä	68 385	67 535	57 932	60 417	10 453	7 119
Muut sijoitukset						
Osakkeet ja osuudet	319 444	260 202	285 747	225 835	33 697	34 366
Rahoitusmarkkinavälineet	46 596	47 689	29 369	35 953	17 227	11 736
Muut lainasaamiset	18	22	18	22		
Talletukset	1 100	8 763	1 100	6 984	0	1 779
Muut sijoitukset yhteensä	367 158	316 675	316 234	268 794	50 924	47 881
Sijoitukset yhteensä	435 543	384 210	374 167	329 211	61 377	55 000
Saamiset						
Muut saamiset	316	292	314	284	2	8
Muu omaisuus						
Aineelliset hyödykkeet						
Koneet ja kalusto	104	93	104	93		
Rahat ja pankkisaamiset	529	18	483	18	46	0
Muu omaisuus	304	496	289	444	15	52
Muu omaisuus yhteensä	937	607	876	555	61	52
Siirtosaamiset	5 723	14 785	5 553	12 182	171	2 603
VASTAAVAA YHTEENSÄ	442 520	399 894	380 909	342 233	61 611	57 662

(1 000 €)	Yhteensä 31.12.2007	Yhteensä 31.12.2006	B-osasto 31.12.2007	B-osasto 31.12.2006	A-osasto 31.12.2007	A-osasto 31.12.2006
VASTATTAVAA						
Oma pääoma						
Vararahasto	823	3	823	3		
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	3 280		3 280			
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	0	4 100	0	4 100		
Oma pääoma yhteensä	4 103	4 103	4 103	4 103		
Vakuutustekninen vastuovelka						
Lakisääteiset eläkkeet						
Vakuutusmaksuvastuu	183 318	174 357	183 318	174 357		
Korvausvastuu	123 382	112 809	123 382	112 809		
Lisävakuutusvastuu	66 820	47 793	66 820	47 793		
Lakisääteisten eläkkeiden vastuovelka yhteensä	373 520	334 959	373 520	334 959		
Muut eläkkeet						
Vakuutusmaksuvastuu	44 256	41 320			44 256	41 320
Korvausvastuu	8 928	8 712			8 928	8 712
Indeksikorotusvastuu	7 681	6 312			7 681	6 312
Vakuutustekninen vastuovelka yhteensä	434 384	391 303	373 520	334 959	60 864	56 344
Velat						
Muut velat	1 243	1 293	1 222	1 229	20	64
Siirtovelat	2 790	3 195	2 063	1 941	726	1 254
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	442 520	399 894	380 909	342 233	61 611	57 662

□ TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT □

(1 000 €)	Yhteensä	Yhteensä	B-osasto	B-osasto	A-osasto	A-osasto
	1.1.-31.12.2007	1.1.-31.12.2006	1.1.-31.12.2007	1.1.-31.12.2006	1.1.-31.12.2007	1.1.-31.12.2006
Lakisääteisten eläkkeiden vakuutusmaksutulo						
TyEL:n mukainen						
Työntekijän osuus	8 220	8 020	8 220	8 020		
Työnantajan osuus	28 313	27 683	28 313	27 683		
TyEL:n mukainen yhteensä	36 533	35 704	36 533	35 704		
YEL:n mukainen	12 504	9 827	12 504	9 827		
Yhteensä	49 037	45 530	49 037	45 530		
Vakuutusmaksuvastuun muutos						
Lakisääteiset eläkkeet						
TyEL	27 921	14 705	27 921	14 705		
YEL	0	0	0	0		
Yhteensä	27 921	14 705	27 921	14 705		
Korvauskulut						
Lakisääteiset eläkkeet						
Maksetut eläkkeet						
TyEL	-38 554	-36 278	-38 554	-36 278		
YEL	-11 239	-10 628	-11 239	-10 628		
Maksetut eläkkeet yhteensä	-49 793	-46 907	-49 793	-46 907		
Vastuunjakokorvaukset						
TyEL	7 710	6 857	7 710	6 857		
YEL	-3 519	-1 202	-3 519	-1 202		
Vastuunjakokorvaukset yhteensä	4 191	5 655	4 191	5 655		
Osuus työttömyysvakuutusrahaston vakuutusmaksusta ja palkattomien aikojen perusteelle karttuneiden eläkeosien kustannustenjaosta	1 188	1 241	1 188	1 241		
YEL:n valtion osuus	-759	-863	-759	-863		
	429	378	429	378		
Muut korvaukset	-126	-120	-126	-120		
	-126	-120	-126	-120		
Lakisääteiset eläkkeet yhteensä	-45 299	-40 994	-45 299	-40 994		
Muut eläkkeet						
Maksetut eläkkeet	-820	-816	0	0	-820	-816
Muut korvaukset	-50	-60	0	0	-50	-60
Muut eläkkeet yhteensä	-871	-876	0	0	-871	-876
Korvauskulut yhteensä	-46 170	-41 869	-45 299	-40 994	-871	-876

(1 000 €)	Yhteensä	Yhteensä	B-osasto	B-osasto	A-osasto	A-osasto
	1.1.-31.12.2007	1.1.-31.12.2006	1.1.-31.12.2007	1.1.-31.12.2006	1.1.-31.12.2007	1.1.-31.12.2006
Hoitokulut						
Palkat ja palkkiot						
Hallituksen jäsenten palkat ja palkkiot	-39	-38	-34	-33	-5	-5
Muut palkat	-434	-431	-373	-370	-61	-60
Yhteensä	-473	-469	-407	-403	-66	-66
Eläkekulut	-138	-130	-118	-112	-19	-18
Muut henkilösivukulut	-21	-22	-18	-19	-3	-3
Lakisääteiset maksut	-135	-261	-130	-257	-5	-4
ATK-palvelut	-600	-650	-516	-559	-84	-91
Muut hoitokulut	-410	-77	-357	-271	-52	-38
Yhteensä	-1 776	-1 609	-1 546	-1 622	-229	-219
Lakisääteiset maksut						
ETK:n kustannusosuus	-211	-232	-211	-232		
Oikeushallintomaksu	-16	-15	-14	-13	-2	-2
VVV:n valvontamaksu	-17	-14	-14	-12	-2	-2
Muut erät	109	0	109	0	0	0
Yhteensä	-135	-261	-130	-257	-5	-4

ARVOSTUSPERIAATTEET

Kiinteistösijoitukset on kirjattu hankintahintaan tai sitä alempaan käypään arvoon tai kaupan esisopimuksessa sovittuun kauppahintaan. Kiinteistöjen ja kiinteistöosakkeiden käyvät arvot on määritelty kohteittain vakuutusvalvontaviraston edellyttämällä tavalla perustuen kassan omien asiantuntijoiden sekä ulkopuolisten asiantuntijoiden lausuntoihin. Aikaisemmin tehdyt arvonalennukset palautetaan tulosvaikutteisesti hankintamenuon, jos niiden arvo on pysyvästi alkuperäistä hankintamenua suurempi. Kiinteistösijoitusten käypä arvo arvioidaan vuosittain. Tilivuonna 2007 kolmen kiinteistön arvoa korotettiin.

Osakkeet ja osuudet on kirjattu taseeseen hankintamenuon tai sitä alempaan

käypään arvoon. Osakkeista ja osuuksista aikaisemmin tehdyt arvonalennukset on palautettu tulosvaikutteisesti hankintamenuon käyvän arvon nousua vastaavalta osalta, kuitenkin niin, ettei alkuperäinen hankintahinta ole ylittynyt. Noteerattujen arvopapereiden käypinä arvoina on käytetty tilinpäätöspäivän viimeistä saatavilla olevaa ostokurssia. Sijoitusrahasto-osuuksien käypänä arvona on käytetty viimeisintä saatavissa ollutta hallinnointiyhtiön laskemaa rahasto-osuuden arvoa tai sen puuttessa hankintamenua. Muiden osakkeiden ja osuuksien käypänä arvona on käytetty hankintahintaa tai todennäköistä käypää arvoa. Sijoitusarvopapereiden myyntivoittoa ja -tappioiden laskennassa on käytetty keskihintamenetelmää.

Rahoitusmarkkinavälineet on kirjattu taseeseen hankintamenuon tai tätä alemman todennäköisen arvon määräisenä, jota on oikaistu hankintamenuon ja nimellisarvon erotuksen jaksotuksella. Jaksotus on kirjattu korkotuottojen vähennykseksi tai lisäykseksi rahoitusmarkkinavälineen juoksuaikana. Hankintamenuon kirjattu jaksotusten määrä on ilmoitettu taseen liitetiedoissa. Korkotason vaihtelusta johtuvia arvomuutoksia ei ole kirjattu. Indeksiin sidotut lainat on jaettu kirjanpidossa laina- ja optio-osuuteen.

Vakuutusmaksusaamiset, lainasaamiset, muut saamiset ja talletukset on arvostettu nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

**TOIMINTAKERTOMUKSEN JA
TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUKSET**

Helsingissä 13. maaliskuuta 2008

Klaus Holttinen
Hallituksen puheenjohtaja

Katja Tanskanen

Anja Järvinen

Leena Tervonen

Sirkka Weckström

Leena Juntila

Kari Joutsa
Toimitusjohtaja

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Toimintakertomus ja tilinpäätös on laadittu hyvän kirjanpitoavan mukaisesti. Tarkastuksesta olemme antaneet tänään kertomuksen.

Helsingissä 2. huhtikuuta 2008

PricewaterhouseCoopers Oy
KHT-yhteisö

Juha Tuomala
KHT

Juha Väisänen
KHT

APTEEKKIEN ELÄKEKASSAN KASSANKOKOUKSELLE

Olemme tarkastaneet Apteekkien Eläkekassan kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1. – 31.12.2007. Hallitus ja toimitusjohtaja ovat laatineet toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen, joka sisältää taseen, tuloslaskelman ja liitetiedot. Suorittamamme tarkastuksen perusteella annamme lausunnon tilinpäätöksestä, toimintakertomuksesta ja hallinnosta.

Tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, etteivät tilinpäätös ja toimintakertomus sisällä olennaisia virheitä tai puutteita. Hallinnon tarkastuksessa

on selvitetty hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan toiminnan lainmukaisuutta vakuutuskassalain säännösten perusteella.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös ja toimintakertomus on laadittu kirjanpitolaisten sekä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien muiden säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös ja toimintakertomus antavat kirjanpitolaisten tarkoitetulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot eläkekassan toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomus on yhdenmukainen tilinpäätöksen kanssa. Tilinpäätös voidaan vahvistaa sekä vastuuvapaus myöntää hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta.

Helsingissä 2. huhtikuuta 2008

PricewaterhouseCoopers Oy
KHT-yhteisö

Juha Tuomala
KHT

Juha Väisänen
KHT

Arvostusero on omaisuuden käyvän arvon ja kirjanpitoarvon välinen ero.

Eläkevarat kertovat eläkelupausten katteena olevien varojen kokonaismäärän käyvin arvoin. Sisältää taseen vastuuvelan ja arvostuserot.

Indeksikorotusvastuuta voidaan käyttää eläkkeiden tuleviin indeksikorotuksiin sekä sellaisen tappion peittämiseen, joka on syntynyt vastuuvelan laskuperusteiden muuttamisesta.

Kokonaishoitokulut sisältävät tuloslaskelmalla olevat hoitokulut ja sijoitustoiminnan hoitokulut.

Korvausvastuu on jo sattuneista eläketapauksista tulevaisuudessa maksettavaksi tulevien menojen tilinpäätökseen kirjattu arvio.

Liikevaihto on vakuutusmaksutulo lisätynä sijoitustoiminnan nettotuotolla ja muilla tuotoilla.

Lisävakuutusvastuu on toimintapääomaan luettava vastuuvelan osa, jolla tasoitetaan sijoitusten arvojen vaihtelujen vaikutuksia.

Sijoitustoiminnan tulos käyvin arvoin saadaan, kun sijoitustoiminnan nettotuotoista ja arvostuserojen muutoksesta vähennetään vastuuvelan tuottovaatimus.

Tasointuvastuu on vakuutusliikkeen tuloksista kerätty puskuri, jolla varaudutaan niihin vuosiin, joihin sattuu keskimääräistä enemmän eläketapahtumia.

Toimintapääoma koostuu omasta pääomasta, arvostuseroista ja lisävakuutusvastuusta. Toimintapääomalla tasataan sijoitustoiminnan riskejä.

Vakavaraisuusraja lasketaan sijoitusten riskejä kuvaavien arvojen avulla. Sijoitukset jaetaan ryhmiin niiden todellisten riskien mukaan. Vakavaraisuusraja lasketaan %:na vakavaraisuusrajan laskennassa käytetystä vastuuvelasta.

Vakuutusmaksuvastuu on tulevaisuudessa odotettavissa olevista eläketapauksista aiheutuvien menojen laskennallinen pääoma-arvo vähennettynä odotettavissa olevien tulojen pääoma-arvolla.

Vakuutustekninen vastuuvelda jakautuu vakuutusmaksuvastuuseen ja korvausvastuuseen.

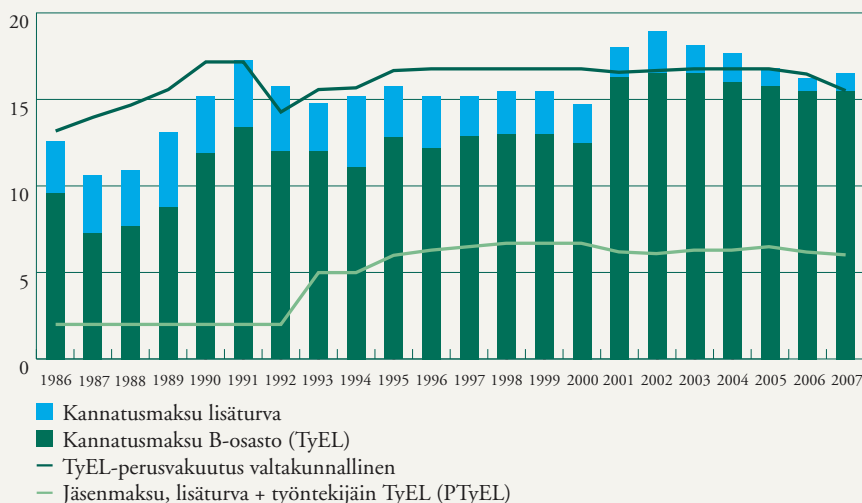
Vastuunjakokorvaukset määrittelevät eläkekassan osuuden yhteisesti kustannettavista eläkkeistä.

Vastuuvelan tuottovaatimus on taseen vastattavissa olevalle vastuuvelalle asetettu tuottovaatimus, joka muodostuu eläkevastuun laskemisessa käytettävästä rahastokorosta, eläkevastuun täydennyskertoimesta ja osaketuotto-kertoimen paino-osuus kasvaa asteittain 10 prosenttiin 5 vuoden siirtymäaikana.

**TUOTOT, MAKSETUT ELÄKKEET
JA TASE (1 000 €)**

Vuosi	Vakuutusmaksu- tulo	Sijoitustoiminnan nettotuotto	Tuotot yhteensä	Maksetut eläkkeet	Taseen loppusumma
1986	9 126,2	8 433,6	17 559,8	8 564,6	66 658,9
1987	8 466,7	12 629,6	21 096,3	10 155,9	79 629,6
1988	9 823,2	13 770,2	23 593,4	11 625,7	92 655,6
1989	12 295,9	12 985,1	25 281,0	13 516,8	99 407,6
1990	15 882,0	9 595,5	25 477,4	15 807,5	108 570,9
1991	19 321,6	11 461,0	30 782,6	18 628,0	120 889,6
1992	18 834,2	11 214,8	30 049,0	20 841,7	131 528,2
1993	21 304,7	12 999,7	34 304,5	22 011,4	143 759,6
1994	21 750,2	3 619,9	25 370,1	23 408,1	148 147,7
1995	25 162,1	10 851,3	36 013,4	25 062,9	161 656,5
1996	26 622,1	12 467,1	39 089,2	26 707,9	177 415,4
1997	28 418,9	17 417,5	45 836,4	27 835,9	197 231,5
1998	30 201,5	15 376,2	45 577,8	29 372,8	215 543,3
1999	31 269,8	23 600,1	54 870,0	31 204,4	242 559,3
2000	32 327,1	18 602,6	50 929,7	33 249,4	261 284,1
2001	38 429,3	1 470,7	39 900,0	35 993,9	269 307,5
2002	41 473,6	1 840,7	43 314,3	38 366,0	277 752,0
2003	43 668,9	18 628,7	62 297,6	40 622,3	303 871,4
2004	45 139,5	20 774,2	65 913,7	43 049,9	329 820,1
2005	48 056,1	26 360,3	74 416,4	45 670,8	363 856,9
2006	48 131,9	29 879,7	78 011,6	47 902,8	399 894,2
2007	51 683,0	39 341,3	91 024,3	50 789,6	442 519,6

VAKUUTUSMAKSUPROSENTTEJA

APTEEKKIEN ELÄKEKASSA

Kalevankatu 13

00100 HELSINKI

Puhelin (09) 6126 270

Faksi (09) 6126 2710

www.aekassa.fi